

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta:	Tereza Dubravská
Téma práce:	Komparativní analýza zastoupení advokátem v českém a španělském civilním procesu
Rozsah práce:	60 stran vlastního textu (dle prohlášení autorky 147 631 znaků vč. mezer, tj. 82,01 normostran)
Datum odevzdání práce:	28. 11. 2018 (tištěné podoby), 27. 11. 2018 (el. podoby)

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomantkou zvolené téma lze považovat za originální. Komparativní analýza určitého právního institutu je vždy (tedy, je-li řádně zpracována) obohacujícím příspěvkem odborného diskurzu. Autorka navíc volí téma (zastoupení advokátem), které samo o sobě nebývá považováno za „klasické“ či „velké“ téma české civilistiky. O to zajímavější poznatky však může detailní komparace přinést. Dále kladně hodnotím, že autorka komparuje s právní úpravou, o níž toho průměrně informovaný odborník v našem prostředí příliš neví. Tím je podtržena originalita práce, která skýtá potenciál vnést do současného českého diskurzu nové, originální poznatky. Volbu tématu považuji rovněž za aktuální, vzhledem k tomu, že diskuse nad novou podobou budoucího civilního řízení v ČR dostala při zveřejnění návrhu CŘS konkrétnější východiska. Pokud jde o zastoupení advokátem, netřeba připomínat, že koncepční změna navrhovaná v CŘS (povinné zastoupení advokátem již před soudem prvního stupně od určité hodnoty sporu) patří k tématům, kterým bude široká veřejnost odborná i laická věnovat značnou pozornost. Celkově tedy volbu tématu hodnotím kladně.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Zpracování diplomantkou zvoleného tématu vyžaduje znalosti teoretické, a to především institutu zvoleného ke komparaci. Autorka však musí být schopna tento zařadit také do širších souvislostí civilního procesu. Vzhledem k tomu, že v práci má být hlavní právně-hermeneutickou metodou komparace, je tím zvýšena náročnost tématu na jeho zpracování. Autorka musí proniknout do komparované zahraniční materie přinejmenším do hloubky srovnatelné s úrovní znalostí o naší národní úpravě, což v případě právní úpravy ovlivněné jinými historickými tradicemi a jinými právními konstrukcemi nemusí být úplně snadné. Zatímco v rámci českého prostředí může autorka čerpat ze standardní palety zdrojů, pokud jde o prostředí španělské, musí se zdroji pracovat obezřetněji, neboť pouhý mechanický překlad těchto zdrojů bez znalosti širších souvislostí může někdy vést k mylným závěrům.

Náročnost zvládnutí těchto teoretických otázek, při čemž lze čerpat z monografické i časopisecké odborné literatury, odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu. Níže bude posouzeno, zda si diplomantka tyto teoretické otázky dostatečně osvojila a zda je její práce s těmito základními východisky koherentní.

3. Formální a systematické členění práce

Po formální stránce je práce rozčleněna do čtyř kapitol, úvodu a závěru. Součástí práce je seznam zkratk, seznam použitých zdrojů, abstrakt a klíčová slova (v českém, anglickém jazyce i španělském jazyce).

V úvodu autorka seznamuje čtenáře s podstatou zvoleného tématu, vytyčuje si cíl práce a uvádí metody, které při sepsání textu práce použije. Systematika práce je důsledně vystavěna na postupu od obecného k dílčímu, s respektováním specifík

srovnávací metody. Nejprve tedy autorka stručně pojednává o civilním procesu a jeho pramenech obecně (tomu odpovídá kap. 1), v kap. 2 již počíná těžiště práce (pojem a účel zastoupení), které pak pokračuje v kap. 3 (zastoupení advokátem). Kap. 4 pak obsahuje úvahy *de lege ferenda* a svým způsobem ji lze chápat jako pasáž obsahující syntézu autorčiných poznatků z obou srovnávaných právních řádů. V závěru své poznatky autorka shrnuje. Komparační metoda práce se prolíná napříč celou prací. Každá kapitola je důsledně rozdělena na dva dílčí celky, z nichž první vždy pojednává o české a druhý o španělské právní úpravě. V kap. 2 na konci je navíc pro přehlednost zařazeno stručné dílčí shrnutí (totiž ve formě stručné tabulky). Jak již uvedeno výše, vlastní porovnání obou úprav je koncentrováno zejm. do kap. 4 a rovněž se prolíná také jednotlivými kapitolami (vždy zejm. jejich částí pojednávající o španělské úpravě). Z uvedeného je zřejmé, že formální členění práce odpovídá zvolené systematice a zároveň dostatečně zohledňuje komparační způsob vedení analýzy.

4. Vyjádření k práci

V úvodu autorka poměrně obsáhle formuluje cíl práce, kterým je „*popsat celkové postavení advokáta v civilním procesu a zdůraznit rozdíly, které mezi českou a španělskou úpravou tohoto institutu existují. Cílem je také zhodnocení stávajících úprav, jejich účelu a důsledků. Na základě porovnání odlišností úprav poté autorka práce uvažuje nad možnou změnou českých procesních předpisů a české právní úpravy vůbec. Dílčím cílem je zvážení zavedení advokátského procesu do českého civilního procesu, z autorčina pohledu hlavně s přihlédnutím a možné inspiraci v současné španělské úpravě.*“ Již samotné vymezení cíle hodnotím kladně. To za prvé z pohledu originality tématu (již výše), a za druhé rovněž z pohledu jasného formulování cíle, včetně vymezení dílčích cílů reagujících na aktuální problematiku – takto propedeutické vymezení nebývá ve srovnatelných pracích pravidlem. Dále kladně hodnotím, že autorka provedla komparaci metodologicky skutečně důsledně. Již ze srovnání počtu českých a španělských pramenů (vč. pramenů on-line) plyne, že autorka měla k dispozici pro obě právní úpravy srovnatelné množství zdrojů a měla tak dobrý potenciál k sepsání obsahově vyrovnané práce, což se jí dle mého názoru skutečně podařilo. O detailnosti zpracování tématu jako celku svědčí pak také autorčina práce s judikaturou (celkem 13 judikátů, z toho jeden SD EU a 3 španělské). Ač je počet judikátů našich soudů přeci jen větší, kladně hodnotím, že autorka v rámci tématu dokázala vyhledat a do práce vhodně začlenit alespoň ony tři judikáty španělské.

K práci lze však uvést také některé kritické připomínky:

1) Po stránce věcné:

- Na s. 2: z formulace ohledně rekodifikace plyne, že autorka řadí úpravu civilního procesu do oboru práva soukromého. Tak tomu však není, jde o obor práva veřejného, což je **zásadní neznalost** autorky.
- Na s. 5 si autorka plete vykonatelnost rozhodnutí s tím, že u některých rozhodnutí se nucený výkon nepředpokládá (což je rozdíl).
- Na s. 15 poslední věta druhého odstavce vzbuzuje dojem, že soud opatrovníka ustanoví jen v případě prodlení. Tak tomu však není: tam, kde nebezpečí z prodlení nehrozí, je vyzván soud k tomu příslušný, aby opatrovníka ustanovil.
- V tabulce na s. 19 formulace „*ten, kdo jedná za právnickou osobu*“ je poplatná dřívější právní úpravě. Současný OZ vychází z premisy, že právnická osoba je vždy zastoupena, sama jednat nemůže. Jde o **zásadní neznalost hmotného práva**. Pokud jde o zastoupení na základě rozhodnutí, v tabulce měl být ještě uveden advokát podle § 30 o. s. ř.
- Na s. 20 terminologická nedůslednost: soud *ustanovuje*, avšak ČAK advokáta *určuje*.
- Na s. 44 uprostřed autorka uvádí: „*Povinná přítomnost advokáta v dovolacím řízení má významný vliv na řízení. Stanovením takové podmínky se dostojí rovnosti stran,*

resp. rovnosti zbraní a navíc se mění i kvalitativní stránka procesu, ve kterém vystupují osoby znalé práva.“ Zde je třeba podotknout, že podle § 241 odst. 1 OSŘ je advokátem povinně zastoupen **pouze** dovolatel, nikoliv další účastníci.

2) Po stránce formální a jazykové:

- Na s. 5 první věta druhého odstavce nedává smysl (vyšinutí z větné stavby): „Nalézací řízení je druh civilního procesu, ve kterém se zjišťuje, zda existuje tvrzený soukromoprávní nárok, či nikoli, popřípadě právo sám vytváří.“
- Na s. 5 uprostřed: „se svolením k vykonatelnosti“ (chybí „k“).
- Na s. 5. dole chybí čárka.
- Na s. 7 nahoře. „o.s.ř.“ (dvě tečky za sebou), taktéž dole a též jinde v textu (např. s. 15).
- Na s. 7 dole (a též dále v textu, např. s. 11, 16): novou větu nelze začínat zkratkou.
- Na s. 8 nahoře: zákony ve výčtu bylo patrně lépe oddělit středníky. Dále tamtéž „č,“ (správně č.).
- Na s. 8 dole autorka nerozlišuje mezi pomlčkou (–) a spojovníkem (-). Dvakrát chybně uveden spojovník namísto pomlčky. Též na s. 9 nahoře i dole (4x), dále např. s. 21.
- Na s. 10 uprostřed chybí čárka před „a to“, což se táhne celým textem, k tomu jiné problémy s interpunkcí (např. s. 12, 14, 15, 21, 23, 24, 25, 29, 32, 33, 34, 41, 45, 46, 49, 50, 54, 56, 57, 58, 59). Zde upozorňuji, že na některých stranách se tento problém vyskytuje hned několikrát (jednou dokonce až 4x), takže je skutečně velmi častý.
- Na s. 10 na konci prostředního odstavce chybí tečka.
- Na s. 11 dole „Zákonnými zástupci osoby nezletilé, která není plně svéprávná, jednají její rodiče, popřípadě poručník nebo osvojitel.“ Věta nedává smysl (zřejmě jsou spojeny dvě věty dohromady – kdo jsou zákonní zástupci a kdo za dítě jedná?).
- Na s. 11 dole i na s. 12 a též jinde v textu (např. s. 13, 15, 20, 27, 28, 29, 32, 39, 54, 55): autorka nepíše úhoz mezeríku mezi značkou „§“ a číslem (§20, §23 atd.). Správně § 20 (jinde v textu má autorka správně).
- Na s. 14 dole „Komoře“ – jaké komoře? Zkratka nebyla zavedena.
- Na s. 24 „V případě České republiky“. Hrubá chyba, název státu – velké písmeno.
- Na s. 29 uprostřed „činí. (§32 o.s.ř.). Správně: „činí (§ 32 o.s.ř.).“ Totéž na s. 30 a 31.
- Na s. 30 pozn. č. 77 začíná malým písmenem, avšak v poznámce je věta, tudíž má začínat písmenem velkým.
- Na s. 32 „Advokátní zákon“ – zkomolený název právního předpisu.
- Na s. 38 „které se advokát dozvěděl je při poskytování“
- Na s. 46 „dotýká o.s.ř. v jediném § a ZA se jí věnuje šířeji“ Takto v textu nelze značku § užít. Zde je nutno vypsát: „v jediném paragrafu“.
- Na s. 56 „s novým občanským řádem“. Patrně vypadlo slovo „soudním“.
- Na s. 57 pozn. pod čarou je vysazena jinou velikostí písma než ostatní pozn. pod čarou, věta navíc nezačíná velkým písmenem a nekončí tečkou.
- Věta na s. 60: „V souvislosti se zavedením advokátského procesu je také na místě přijetí zákona o bezplatné právní pomoci, který již byl předložen zákonodárnému sboru, nicméně pozměňovací návrhy mohou čerpat ze španělské úpravy.“ Jaký má smysl?
- Na s. 62 je uprostřed stránky jiný rozpal řádkování.

Celkové hodnocení:

Autorka předložila kvalitně zpracovanou komparativní analýzu zvoleného institutu. Po věcné stránce hodnotím práci kladně jak co do dodržení metodologie, tak co do hloubky provedené analýzy (na rozsahu přiměřeném diplomové práci). Práce tak skýtala dobrý potenciál k tomu, aby mohla být hodnocena jako výborná. Tento potenciál bohužel autorka nevyužila, když text práce trpí – po mém soudu zbytečnými – vadami. Pokud jde o věcné vady, není jich ve srovnání s aktuálními pracemi až tak velké množství a mnohé jsou spíše terminologického rázu, závažné jsou pouze dvě. V reflexi věcných vad navrhuji snížit hodnocení o jeden stupeň. Co je ovšem závažnější problém práce, je

množství vad formálních a jazykových, kterých je v práci značné množství. Je třeba si uvědomit, že jde o práci, která bude navěky veřejně přístupná a na jejím základě má být udělen vysokoškolský titul. Bohužel jde o častý problém v kvalifikačních pracích poslední doby a je třeba trvat na tom, že písemný projev právníka (resp. budoucího právníka) – jmenovitě – musí být perfektní po všech stránkách. Množství vad v práci je tak velké, že odůvodňuje snížit hodnocení práce o další stupeň, ne-li o další dva stupně. Vzhledem k tomu, že jde o jinak solidně zpracovanou práci, navrhuji za formální vady snížit hodnocení pouze o jeden stupeň, takže celkově navrhuji klasifikační stupeň dobře.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Hodnocená práce splnila cíl , který si diplomantka v úvodu vytyčila.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Diplomantka při zpracování zvoleného tématu prokázala schopnost samostatné práce, a to nejen při studiu odborné literatury a relevantní judikatury, ale i při sepsání vlastního textu práce. Automatická kontrola shod provedená systémem theses.cz generuje dokument čítající 760 stran, představující 41 dokumentů obsahujících shody. Míra shody však v žádném dokumentu nepřesahuje 5%. Nakolik je v lidských silách takto obsáhlý dokument prostudovat, lze konstatovat, že nalezené shody se týkají povětšinou názvů právních předpisů, citací zákonných textů či judikatury, které logicky musí být shodné. Na základě uvedené kontroly shod tedy nelze učinit závěr o tom, že by diplomantka nepostupovala při tvorbě práce <i>lege artis</i> .
Logická stavba práce	Zvolená systematika práce je vhodná . Jednotlivé části na sebe tematicky navazují a jejich předmět patří do problematiky práce. Podrobněji srov. bod 3.
Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací	Autorka pracuje s literaturou řádně a průběžně na ni odkazuje. Ze seznamu vyplývá, že autorka pracovala cca 40 odbornými prameny (z toho s přiměřeným počtem pramenů zahraničních) a rovněž s judikaturou (srov. výše). Skutečnost, že se autorka s literaturou seznámila, dosvědčuje také aparát poznámek pod čarou čítající 151 poznámek pod čarou – včetně judikatury. Lze shrnout, že práce s literaturou odpovídá požadavkům kladeným na práce tohoto druhu.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Autorka zvolené téma zpracovala do dostatečné hloubky.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je po formální stránce přehledná. Velikost písma i jeho rozpal je standardní, počet úhozů odpovídá průměrné normostraně. Součástí práce je jedna vhodně zařazená tabulka. K některým formálním nedostatkům srov. výše. Lze uzavřít, že úprava celkově odpovídá požadavkům kladeným na práce tohoto druhu.
Jazyková a stylistická úroveň	Práce je po stránce jazykové i stylistické na podprůměrné úrovni. Diplomantka podcenila konečnou jazykovou a gramatickou korekturu textu,

	práce obsahuje množství jazykových nedostatků (především interpunkce). Celková kvalita práce je těmito nedostatky značně snížena.
--	--

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Na s. 53 se autorka zabývá otázkou určení hodnoty sporu, při čemž uvažuje o možnosti využít znaleckých posudků. Autorka by mohla během obhajoby vést hlubší úvahu o této myšlence, především z hlediska nákladů a průměrné délky trvání vypracování takového posudku.

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	práce	Závěrem lze konstatovat, že předložená diplomová práce, jak po stránce obsahové, tak po stránce formální, i přes uvedené nedostatky, ještě splňuje požadavky kladené na tento druh prací, a proto doporučuji její přijetí k ústní obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň		Dobře.

V Praze dne 11. ledna 2019

JUDr. Dita Frintová, Ph.D.
oponent diplomové práce